

Työterveyslaitos

Korona-ajan opetuksista uuteen vauhtiin

Työterveyslaitoksen webinaari 23.11.2021

Korona-ajan opetuksista uuteen vauhtiin -webinaari

Kokemuksia työelämästä

HELP vuonna 2022

Tutkijat lähityöstä

Tutkijat etätyöstä

Tilannearvio

- Sinimaaria Ranki, johtava asiantuntija
- Pia Perttula, vanhempi tutkija
- Jarno Turunen, erityisasiantuntija
- Janne Kaltiainen, erikoistutkija
- Virpi Ruohomäki, vanhempi tutkija
- Antti Koivula, pääjohtaja

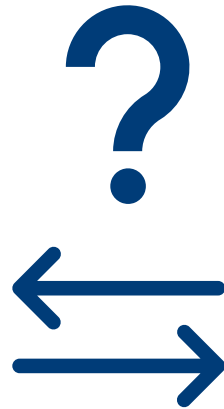
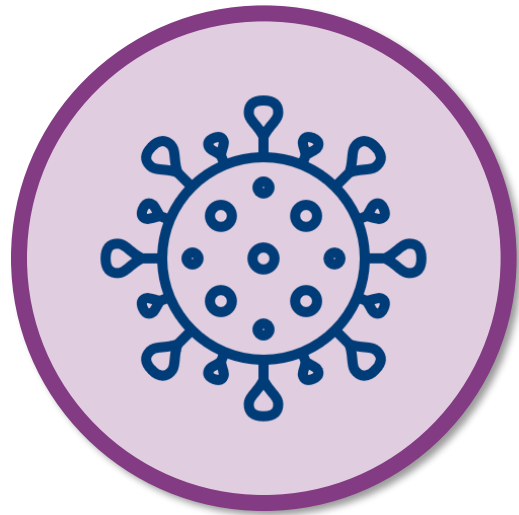
Työterveyslaitos

Korona-ajan kokemuksia työelämässä

Mitä kyselyt kertovat

Pandemia murtautui megatrendien keskelle

**TEKNOLOGINEN
MUUTOS**

**AJATTELU- JA
TOIMINTATAPOJEN
MUUTOS**

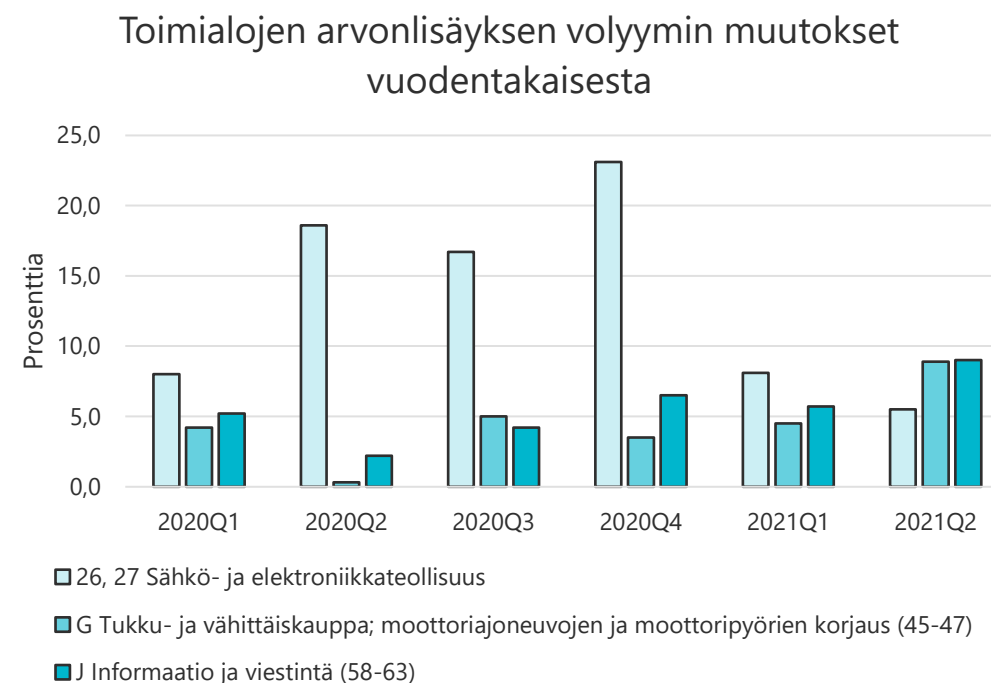
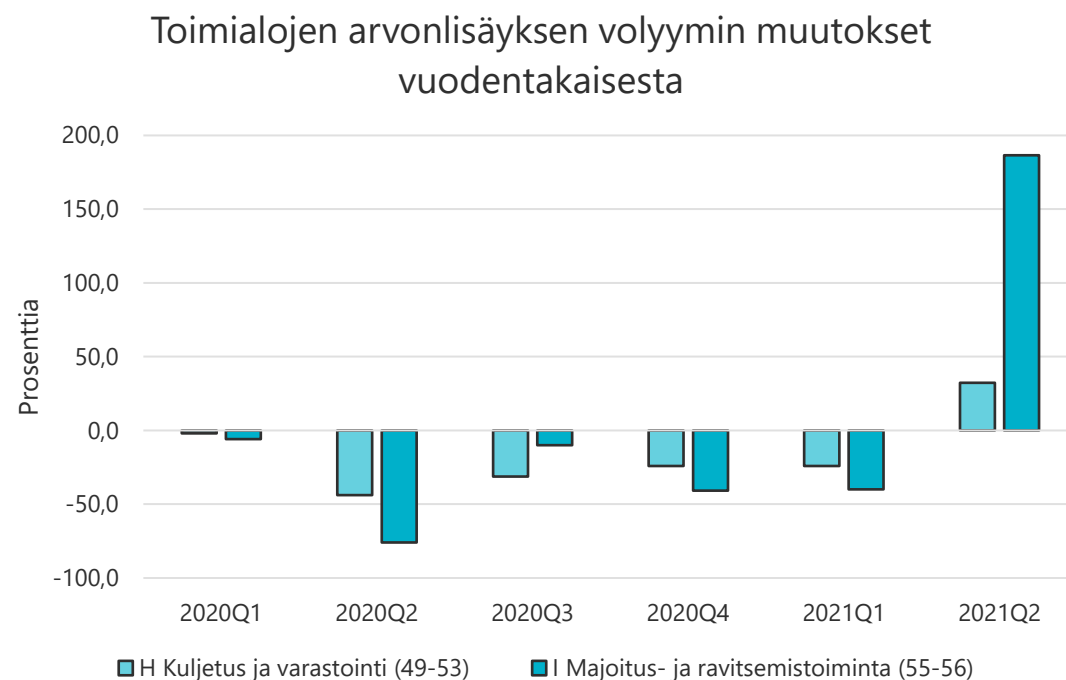
**IKÄÄNTYVÄ JA
MONIMUOTOISTUVA
VÄESTÖ**

ILMASTONMUUTOS

Koronan vaikutukset talouteen:

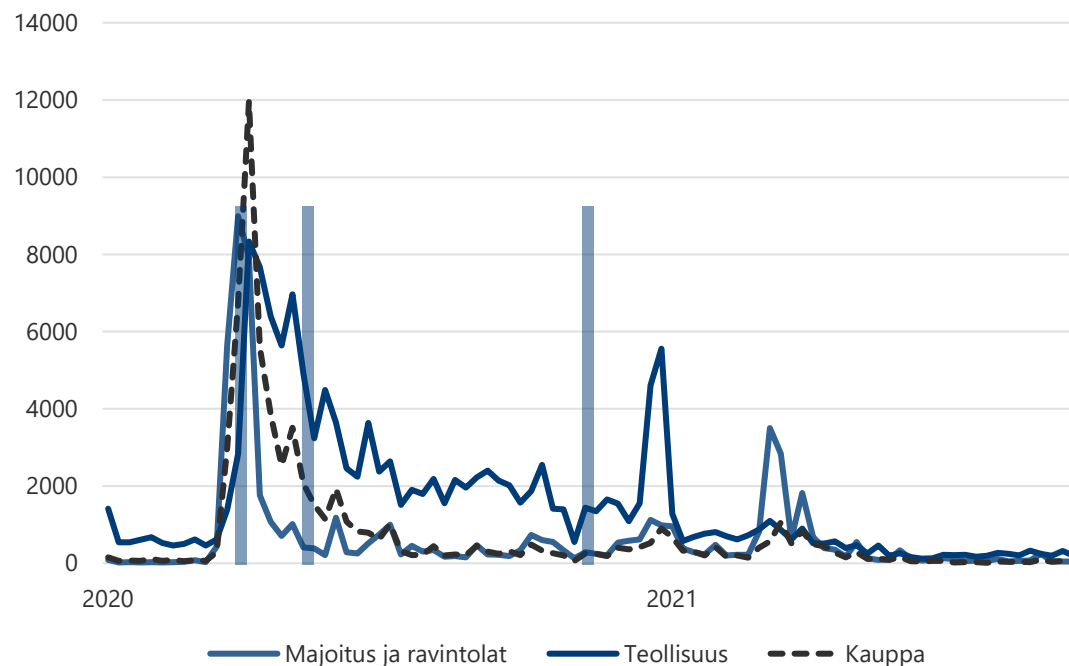
osa toimialoista supistui voimakkaasti, osa kasvoi läpi rajoitusten voimassaolon

Lähde: Neljännesvuositilinpito, Tilastokeskus

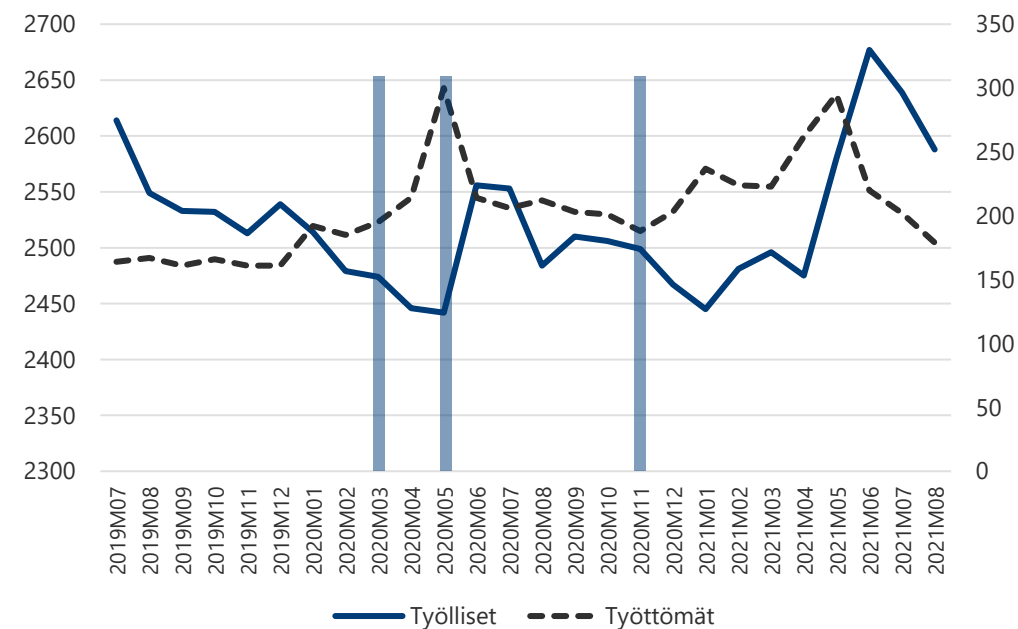
Koronan vaikutukset talouteen: työurien jatkuvuus

Lomautukset

Lähde: HSGE Tilannehuone

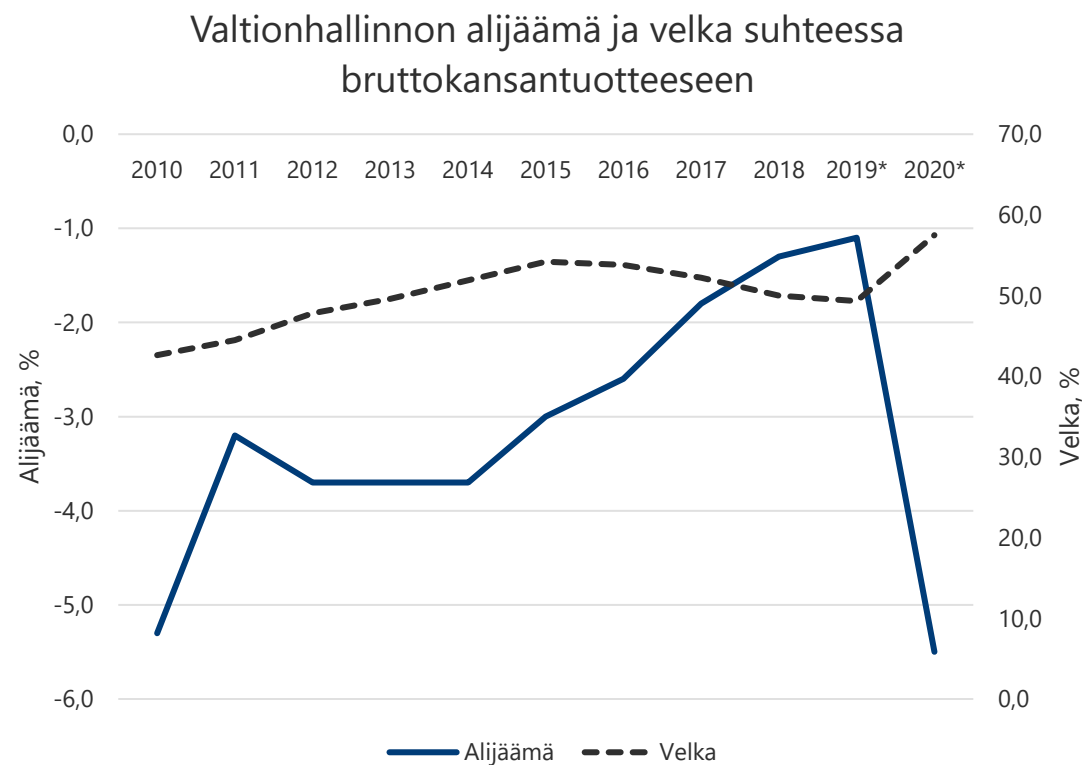
Työlliset ja työttömät, 1000 henkeä
Työvoimatutkimus, elokuu 2021

Lähde: Tilastokeskus

Pylväät: liikkumisrajoitukset maaliskuun lopulla 2020, etätyösuosituksen jatko toukokuussa, pk-seudulle uusia rajoituksia marraskuussa

Koronan vaikutukset talouteen: valtion velkasuhde kasvoi

Lähde: Tilastokeskus

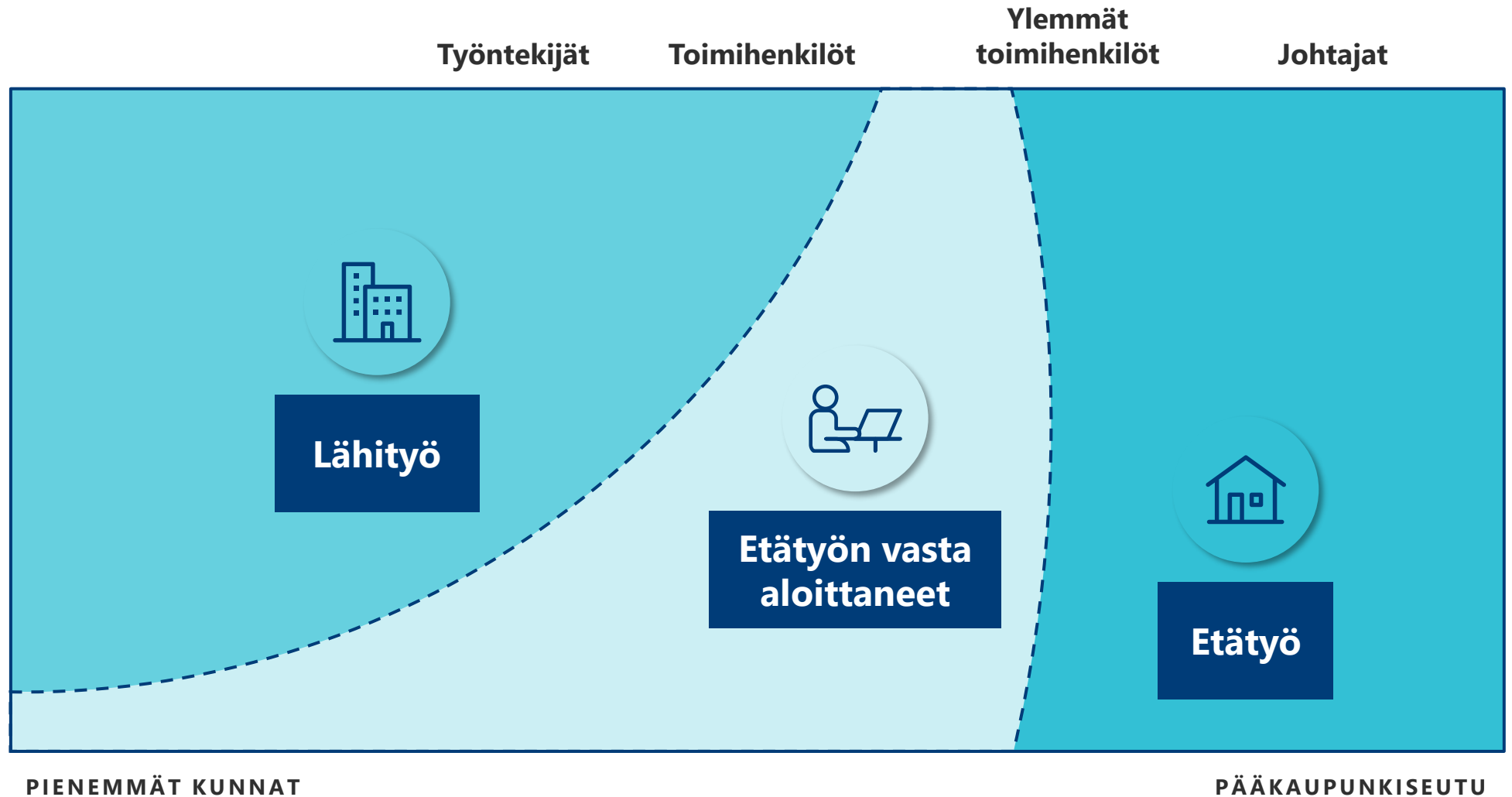
Mikä työssä muuttui

Kokonaiskuvan hahmottelua koronan vaikutuksista työhön

Majoitus- ja ravitsemis
Sosiaali- ja Terveysdenhoito
Kauppa
Rakentaminen

Teollisuus

Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen
Rahoitusala

Kokemuksia lähityöstä

Lähityössä koettu henkilökohtaista huolta ja...

- Epävarmuus **työuran jatkuvuudesta**
 - Kasautunut aloilla, joilla liiketoiminta kärsi eniten
- Pelko **tartunnan** saamisesta
 - Kasautunut tehtävissä, joissa fyysinen kontakti sairastuneisiin

... arvokasta hyvää

- Tartuntariskin **torjumisessa** onnistuttu hyvin
- Työpaikoilla on koettu **yhteishengen** vahvistuneen

Kokemuksia etätyöstä

Etätyössä vaivaa erityisesti kaksi asiaa

- Huono **ergonomia**
- **Sosiaalisten kontaktien** väheneminen
-
- Jotkut kokevat **työn hallinnan** tunteen sekä työn rytmittämisen ja tauottamisen mahdollisuuksien heikentyneen
 - tähän liittyy usein kokemus työmäärän kasvusta
- Osa kokee työn sekoittuvan vapaa-aikaan ja **irrottautumisen työstä** vaikeaksi

Etätyön merkittävin hyöty tuntuisi olevan vapaus

- Kokemus **autonomian** kasvamisesta:
 - itsenäisyys ja vastuu omasta työstä kasvanut
 - työaika joustaa ja mahdollistaa työn ja perheen yhteensovittamisen
- Keskeinen aikaa vapauttava tekijä on **työmatkojen** väheneminen
- Huomionarvoista on, että **esihenkilötyön merkitys** näyttäisi olevan hyvin ymmärretty ja siihen on etsitty etätyössä toimivia malleja

TUTKIJAPUHEENVUOROT
Pia Perttula
Jarno Turunen

Toimenpiteet teollisuustyöpaikoilla

(kysely työsuojelupäälliköille touko-kesäkuu 2020)

Tartunnan ehkäisyn toimenpiteitä:

- Tiedotus: ei sairaana työpaikalle (100 %)
- Tehostettu käsien pesu (100 %)
- Turvaetäisyyksien varmistaminen (95 %)
- Ruokailua koskevia järjestelyitä (90 %)
- Kokousten osanottajien määrä rajoitettu (98 %)
- Siirtyminen nettipalavereihin (98 %)
- Ulkopuolisten henkilöiden vierailua rajoitettu (98 %)

Toimenpiteiden siirtäminen:

- Tekniset huoltotoimenpiteet (66 %)
- Työsuojelutoimenpiteet (56 %)
 - Turvallisuuskierrokset
 - Työturvallisuuskoulutukset
 - Sovitut työhygieeniset mittaukset
 - Työterveyshuollon tekemät työpaikkakäynnit

Lisätietoa: [Toimenpiteet koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi suomalaisilla teollisuustyöpaikoilla](#)

Tutkimus: Pandemia ja riskien hallinta (2021-2023)

Tutkimuksen tavoite

- Kartoittaa työpaikkojen oppeja ja kokemuksia koronavirusepidemian vaikutuksista työturvallisuuden hallintaan
- Selvittää, mistä työpaikat saivat tukea riskien hallinnan ratkaisuihin
- jakaa hyviä käytäntöjä, joiden avulla työpaikat voivat varautua biologisten tekijöiden aiheuttamiin riskeihin

Lisätietoa: [Pandemia ja riskien hallinta](#)

Työsuojelurahasto
Arbetskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

Riskien arviointi ja korona-asioiden käsittely työpaikoilla

- Biologisia tekijöitä oli tunnistettu riskien arvioinnissa jo ennen koronaa
- Pandemia oli riskinä tunnistettu, mutta ei tässä laajuudessa
- Työpaikoille perustettiin erillisiä korona-/valmiusryhmiä
- Korona-asioita on käsitelty työsuojelun yhteistoiminnassa
- Henkilöstön huolten käsittely koronaan liittyvistä riskeistä
 - huolenaiheita selvitetty ja käsitelty useilla tavoilla, esim: tiedotustilaisuudet, webinaarit, asian käsittely työsuojelun yhteistoiminnassa, organisoidut keskustelut
- Työterveyshuollon asiantuntemusta on hyödynnetty

Keskeisiä toimenpiteitä tartuntariskin hallitsemiseksi

(Pandemia ja riskien hallinta –tutkimus)

Etätyö

Turvavälit

**Tehostettu
siivous /
käsihygienia**

Matkustuskielto

**Tiedotus,
että sairaana
ei töihin**

Porrastetut tauot

Maskipakko

Julkisten ohjeiden hyödyntäminen työpaikoilla

(Pandemia ja riskien hallinta –tutkimus)

- Työpaikoilla seurataan jatkuvasti julkisia ohjeita
- Tietoa on ollut hyvin saatavilla. Julkisten ohjeiden seuraaminen on ollut useimmilla haastavaa.
- Julkinen ohjeistus on koettu hyödylliseksi ja tarpeelliseksi.

Koronaan liittyviä tiedontarpeita

(Pandemia ja riskien hallinta –tutkimus)

Työpaikoilla esiinnousseita:

- Karanteenikäytännöt
- Yksilönsuoja tartuntatapauksissa
- Siivouksen taso
- Viranomaisohjeistuksen tulkinta
- Suojainten valinta
- Koronatesti
- Henkinen jaksaminen

Julkisten ohjeiden tuottajille esiintuotuja:

- Riskien arviointi ja perusteet hallintatoimille
- Nopeasti vaihtuvat rajoitukset
- Matkustusrajoitukset
- Työhöntulo, mikäli on altistunut
- Oikeanlainen suojautuminen
- Maskien käyttö
- Työsuhdekysymyksiä

Pohdintaa

- Työpaikoilla on onnistuneesti toteutettu koronariskien arviointia
- Toivottavasti hyviä riskienarviointikäytäntöjä hyödynnetään jatkossa muidenkin riskien arvioinnissa
- Korona-aikana opittujen hyvien käytäntöjen jatkamista ja edelleen kehittämistä kannattaa toteuttaa

**KERRO CHAT-KENTTÄÄN:
Miten työpaikoilla tulisi varautua
mahdollisten tulevien pandemioiden varalta
(mitä opimme koronasta)?**

Työterveyslaitos

Huomioita korona-ajan läsnätyöstä palvelualoilla

Työhyvinvointia ja osaamista palvelualoilla 2021-2023

www.ttl.fi/topa

Työsuojelurahasto
Arbetskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

Kyselyosion menetelmät

- Satunnaisotos Palvelualojen ammattiliitto PAM ry:n jäsenistöstä
 - Kaupan ala, majoitus- ja ravintola-ala, kiinteistöpalvelut, vartiointi...
 - koronapandemia, monikulttuurisuus, digitalisaatio, ilmastonmuutokseen varautuminen...
- Toteutus toukokuussa 2021, seuraava kysely huhti-toukokuussa 2022
- Kieliversiot suomi, ruotsi, englanti, viro

Poikkeustilan kanssa eläminen palvelualojen työpaikoilla

- Sysäys paikalliselle sopimiselle*
 - Tarve
 - Prosessit
 - Uudet avaukset?

*Turunen, Lindström & Alasoini (2021) Paikallinen sopiminen yksityisillä palvelualoilla

95 % ei siirtynyt etätöihin

Koronavirukseen varautuminen ja palvelualojen uusi arki

- **35 %** oli ollut lomautettuna
- **5 %** oli siirtynyt osa-aikatyöhön
- **2 %** oli siirtynyt palkattomalle vapaalle

Koronavirukseen varautuminen ja palvelualojen uusi arki

- **35 %** oli ollut lomautettuna
- **5 %** oli siirtynyt osa-aikatyöhön
- **2 %** oli siirtynyt palkattomalle vapaalle

- **5 %** oli siirtynyt uusiin tehtäviin omalla alalla
- **2 %** oli siirtynyt uusiin tehtäviin toiselle alalle

Koronavirukseen varautuminen ja palvelualojen uusi arki

- **35 %** oli ollut lomautettuna
- **5 %** oli siirtynyt osa-aikatyöhön
- **2 %** oli siirtynyt palkattomalle vapaalle

- **5 %** oli siirtynyt uusiin tehtäviin omalla alalla
- **2 %** oli siirtynyt uusiin tehtäviin toiselle alalle

- **37 %** oli oppinut uusia, aiempaa parempia työtapoja

**41 % teki aiempaa itsenäisemmin
päätöksiä työssään**

Kohti uutta

- Palvelualat ja muutoksen nopeus sekä muutoskyvykkyys
 - Yhteistyö
 - Tuottavampi, turvallinen työ
 - Arvostuksen lisääntyminen

Työterveyslaitos

Kiitos!

Lisää tutkimuksesta: www.ttl.fi/topa

@tatsijatsi

ttl.fi

[@tyoterveys](https://twitter.com/tyoterveys)
[@fioh](https://twitter.com/fioh)

[tyoterveyslaitos](https://www.facebook.com/tyoterveyslaitos)

[tyoterveys](https://www.instagram.com/tyoterveys)

[Tyoterveyslaitos](https://www.youtube.com/Tyoterveyslaitos)

Työhyvinvointia ja osaamista palvelualoilla, lisää kyselyosion menetelmistä

- **N=2836**, vastausaktiivisuus **9 %** satunnaisotoksesta
- **94,0 %** vastasi suomenkieliseen kyselyyn
- **78,3 %** naisia
- Keskimäärin **43-vuotiaita**
- **67,4 %** keskiasteen koulutus

Miten Suomi voi? -tutkimuksen havaintoja

Janne Kaltiainen, erikoistutkija

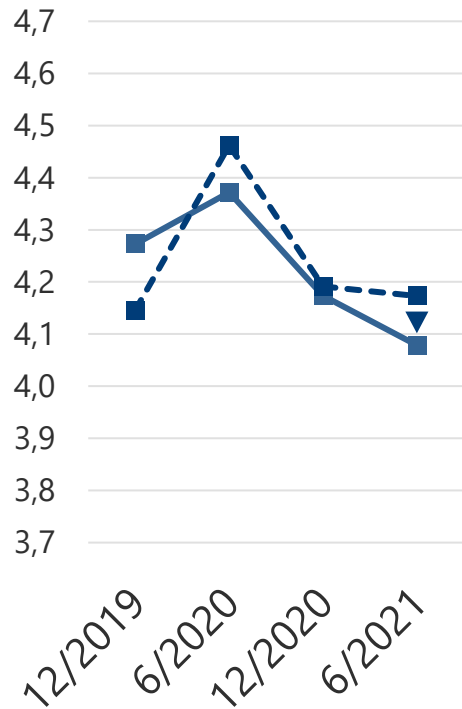
23.11.2021

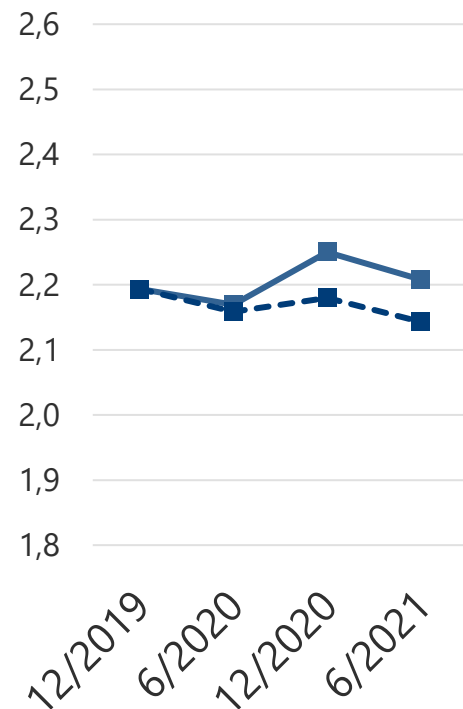
Etätyössä kasvoi työssä tylsistyminen, läsnätyössä työn imu ja työkyky heikentyivät

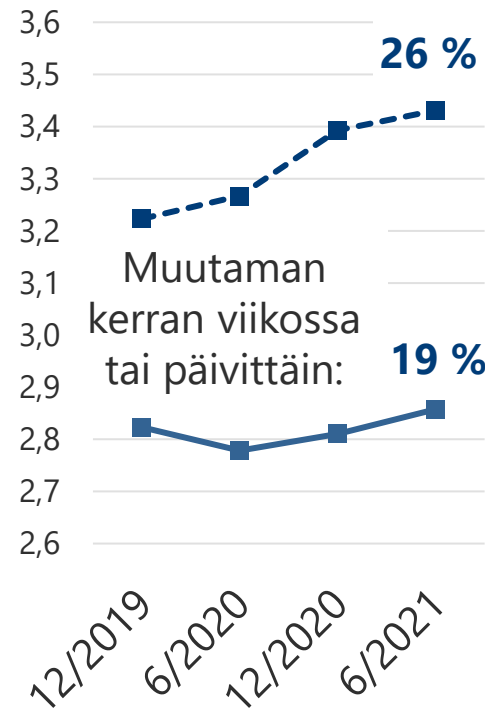
TYÖN IMU
(asteikko 0–6)

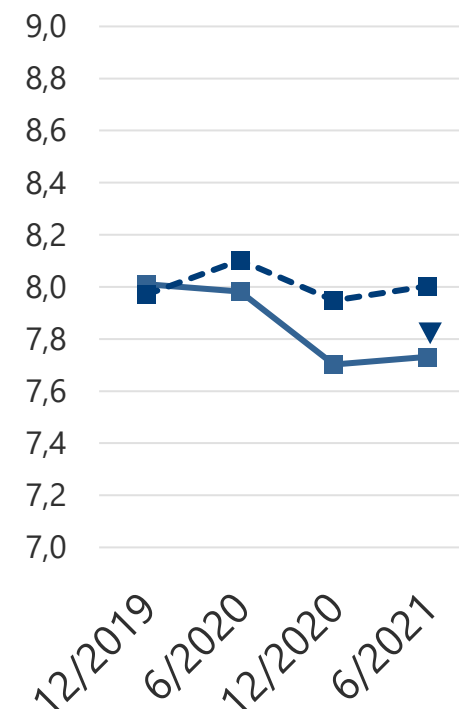
TYÖUUPUMUS-OIREET
(asteikko 1–5)

TYÖSSÄ TYLSISTYMINEN
(asteikko 0–6)

TYÖKYKY
(asteikko 0–10)

—■— Kokonaan läsnätyössä 6/2020-6/2021 (n=253)

—■— Kokonaan etätyössä 6/2020-6/2021 (n=110)

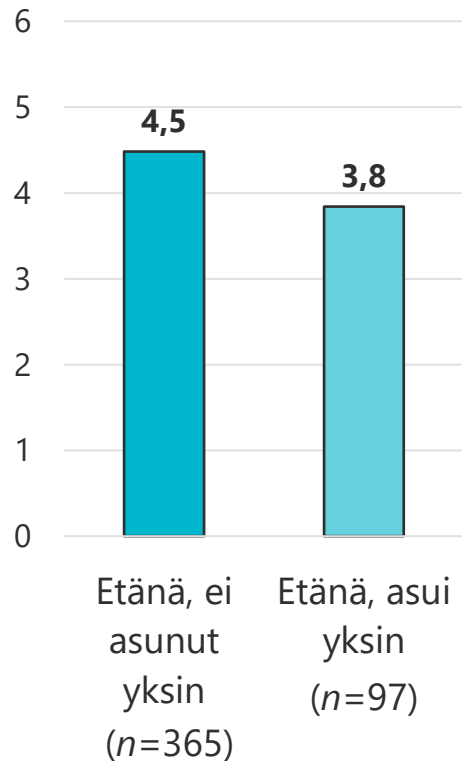
▲▼ Tilastollisesti merkitsevä kasvu/lasku verrattuna koronaa edeltäneeseen tilanteeseen (12/2019)

Paljon etänä tekevistä muiden kanssa asuvat voivat työssään paremmin kuin yksin asuvat

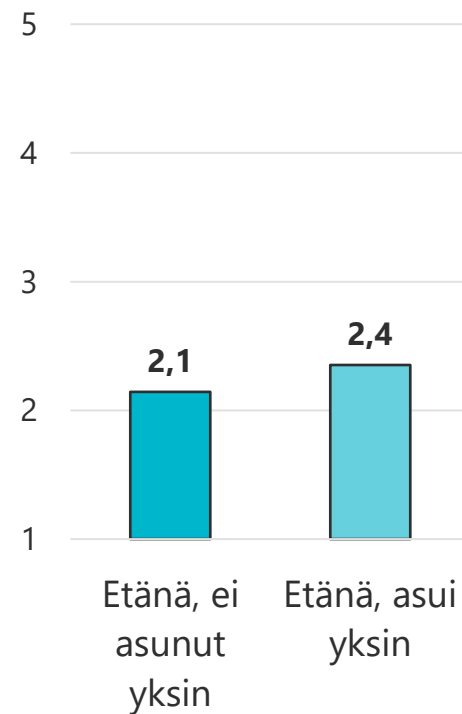
Tilanne 6/2021

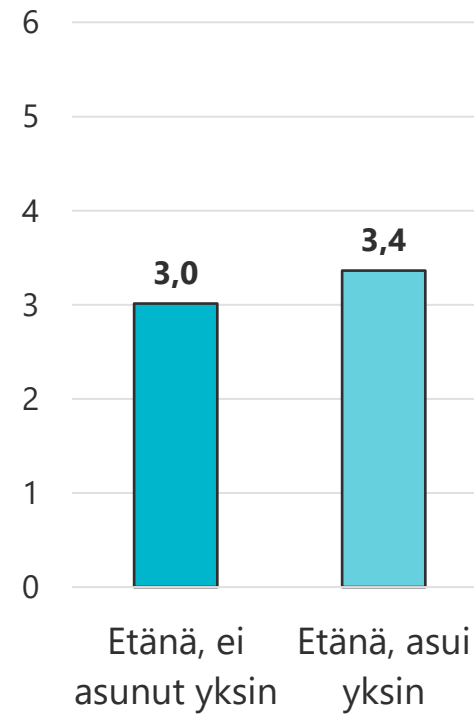
TYÖN IMU
(asteikko 0–6)

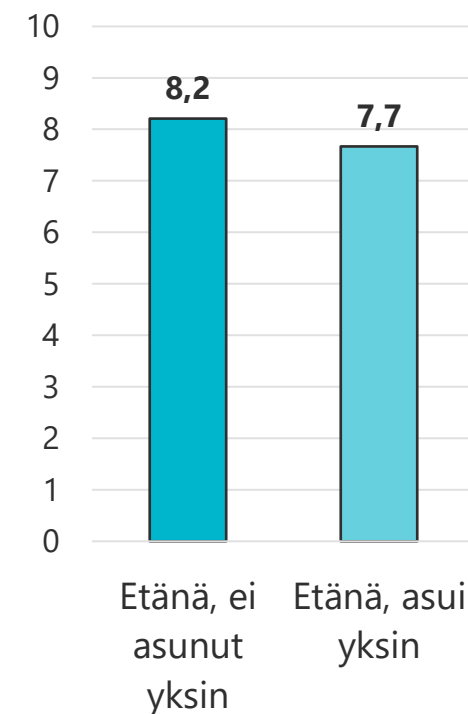
TYÖUUPUMUS-OIREET
(asteikko 1–5)

TYÖSSÄ TYLSISTYMINEN
(asteikko 0–6)

TYÖKYKY
(asteikko 0–10)

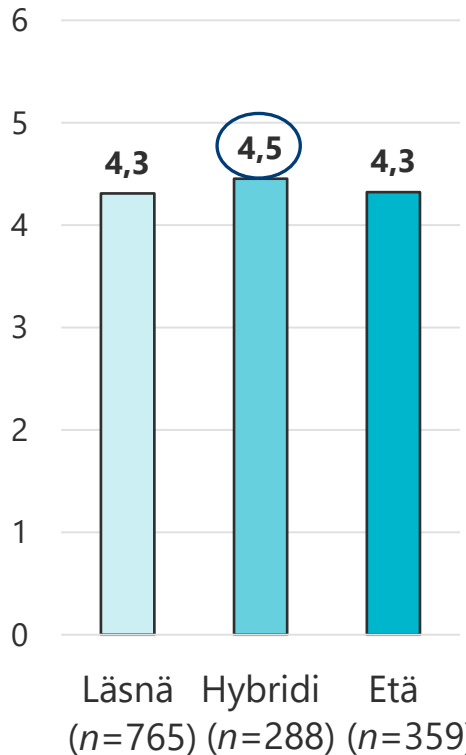

Etänä
Teki vähintään 3/4 työajastaan etänä viimeisen kuuden kuukauden aikana

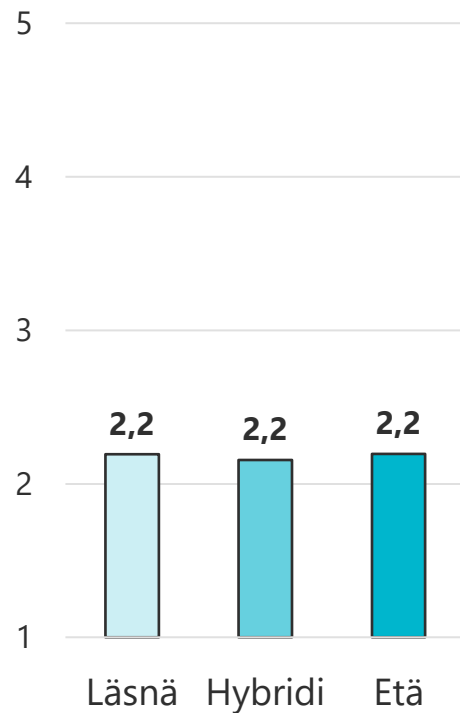
Hybridityössä saatetaan voida hieman muita paremmin

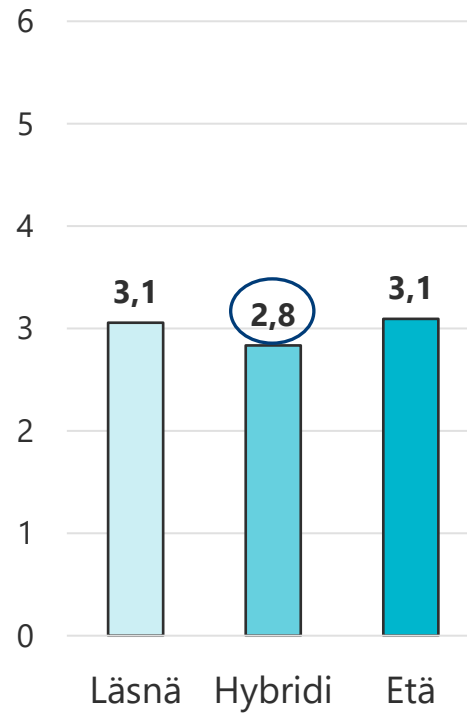
TYÖN IMU
(asteikko 0–6)

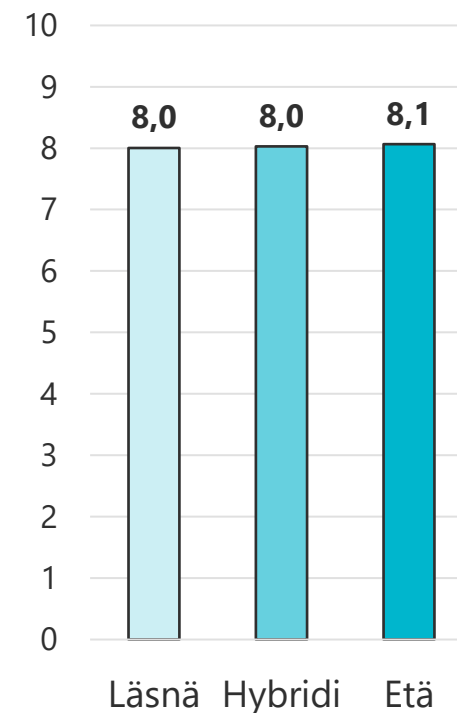
TYÖUUPUMUS-OIREET
(asteikko 1–5)

TYÖSSÄ TYLSISTYMINEN
(asteikko 0–6)

TYÖKYKY
(asteikko 0–10)

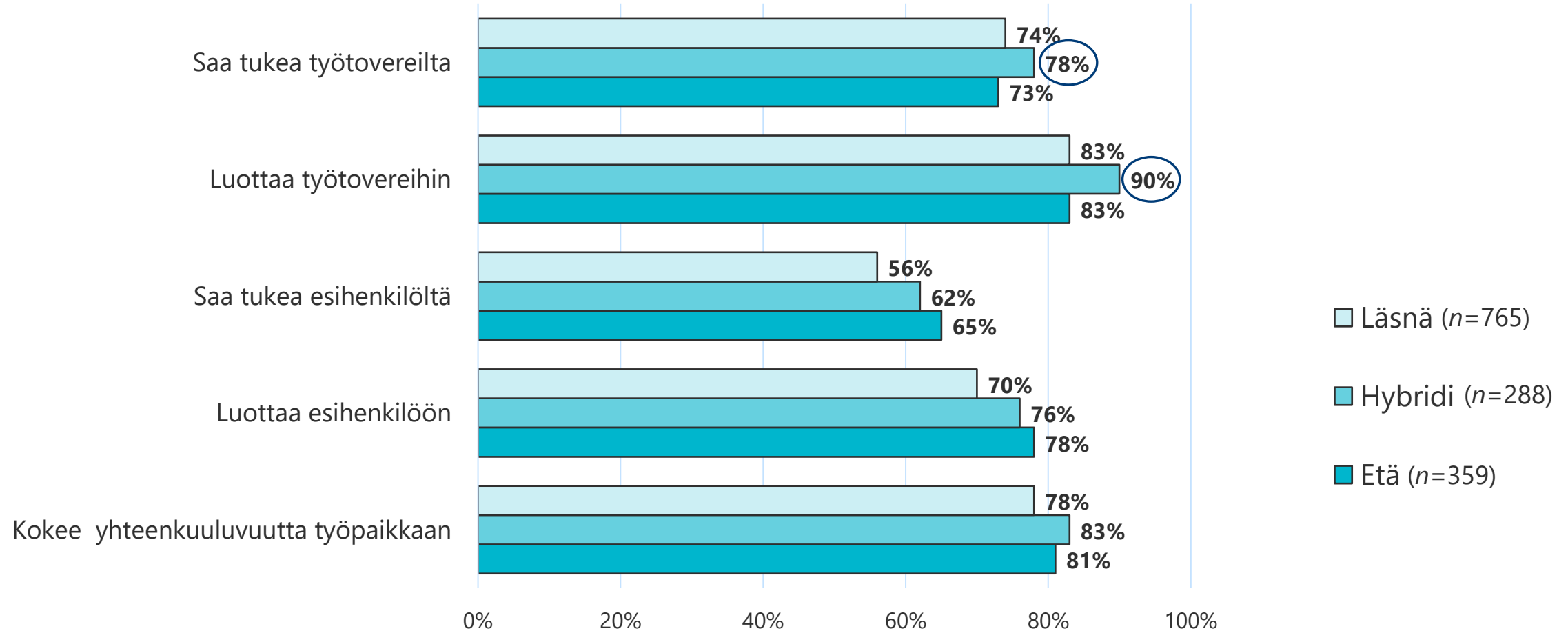

Läsnä.
ei ole tehnyt lainkaan etätyötä viimeisen kuuden kuukauden aikana

Hybridi:
on tehnyt noin 1/4 - 3/4 työajastaan etänä

Etä:
on tehnyt suunnilleen koko työaikansa etänä

Hybridityössä luotetataan hieman enemmän työtovereihin

Johtopäätöksiä

Etätyö korona-aikana

- Korona-aikana työhyvinvointi laski enemmän läsnätyössä kuin etätyössä.
 - Etätyössä työssä tylsistyminen kasvoi.
- Paljon etätyötä tehneistä yksin asuvien työhyvinvointi oli heikompaa.
- Hybridityössä saatetaan voida hieman paremmin kuin kokoaikaisessa etätyössä.
 - Mahdollistaa läsnä- ja etätyön hyvien puolien yhdistämisen.
 - Kokoaikaisen ja pakotetun etätyön seuraukset työhyvinvoinnille näyttävät olevan kielteisempiä kuin joustavan etätyön.

Työn järjestelyt työpaikoilla

- **Yksilön pohdinta:**
 - Mitkä työn järjestelyt ovat työhyvinvointini kannalta edullisia?
 - Miten ratkaisuni vaikuttavat työyhteisöön?
- **Yhteisön pohdinta:**
 - Mitkä työjärjestelyt edistävät yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja edistävät työyhteisömme hyvinvointia?
 - Miten yhteisöllisiä voimavaroja rakennetaan ja hyödynnetään?

LISÄTIETOA:
ttl.fi/miten-suomi-voi

Kiitos!

Twitter: @Jan_nee

ttl.fi

@tyoterveys
@fioh

tyoterveyslaitos

tyoterveys

Tyoterveyslaitos

Työterveyslaitos

Työn uudet muodot ja työkyvystä huolehtiminen – terveyskäyttäytyminen etätyössä

Tutkimuksesta vastaava johtaja **Virpi Ruohomäki**,
projektipäällikkö **Mirka Vuorento**, viestintä **Mari Koivunen**
Muu projektiryhmä: **Leena Kaila-Kangas, Jaana Laitinen,**
Antti Soikkanen, Matti Joensuu, Jouko Remes

YHTEISTYÖSSÄ

HANKEKUMPPANIT:

Alko
Elo
Ilmarinen
Keva
Varma

Työsuojelurahasto
Arbetarskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

TUTKIMUKSESSA MUKANA:

Alko
Ilmarinen
LähiTapiola
Monetra Oulu
Sanoma Markkinointi Routa
SOK

Kyselytutkimuksen toteutus ja aineisto

- Kysely lähetettiin kuuden organisaation **1573:lle** henkilölle huhti-syyskuussa v. 2021
- Kyselyyn vastasi **752 henkilöä**, joista oli naisia **75,0 %**, miehiä **24,6 %** ja muita **0,4 %**
- Vastausprosentti oli **48 %**
- Ammatti: asiantuntija **65 %**, toimisto-, palvelu- tai muu työntekijä **35 %**
- Vastaajista **65 %** oli tehnyt etätyötä jo ennen koronapandemiaa ja vastaajista **35 %** oli aloittanut etätyön vasta koronapandemian alettua

LISÄTIETOA:
www.ttl.fi/etatyo-ja-tyokyky

Oletko viimeisen 6 kuukauden aikana tehnyt etätöitä?

	Kaikki	Tehnyt etätöitä jo aikaisemmin	Etätö alkanut koronapandemian alettua
	%	%	%
Päivittäin	74	80	62
3–4 päivänä viikossa	15	12	21
1–2 päivänä viikossa	5	3	9
2–3 päivänä kuukaudessa	2	1	4
Harvemmin/ei lainkaan	4	4	4

Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen etätyöhön

	Kaikki	Tehnyt etätyötä jo aikaisemmin	Etätyö alkanut koronapandemian alettua
	%	%	%
Olen täysin samaa mieltä	56	59	50
Olen jokseenkin samaa mieltä	31	30	32
Ei samaa eikä eri mieltä	6	5	8
Jokseenkin eri mieltä	5	4	8
Täysin eri mieltä	2	2	2

Viikkotyöaikani on etätyössä pidempi kuin toimistolla työskennellessäni

	Kaikki	Tehnyt etätyötä jo aikaisemmin	Etätyö alkanut koronapandemian alettua
	%	%	%
Olen täysin samaa mieltä	12	14	10
Olen jokseenkin samaa mieltä	26	28	20
Ei samaa eikä eri mieltä	21	19	24
Jokseenkin eri mieltä	23	21	27
Täysin eri mieltä	18	18	19

Aloitettuani etätyöskentelyn olen kyennyt tasapainottamaan paremmin työni ja yksityiselämäni

	Kaikki	Tehnyt etätyötä jo aikaisemmin	Etätyö alkanut Koronapandemian alettua
	%	%	%
Olen täysin samaa mieltä	36	41	30
Olen jokseenkin samaa mieltä	28	26	31
Ei samaa eikä eri mieltä	19	17	21
Jokseenkin eri mieltä	12	12	12
Täysin eri mieltä	5	4	6

Etätyössä olen tehokkaampi ja tuotteliaampi kuin toimistolla työskennellessäni

	Kaikki	Tehnyt etätyötä jo aikaisemmin	Etätyö alkanut Koronapandemian alettua
	%	%	%
Olen täysin samaa mieltä	38	41	33
Olen jokseenkin samaa mieltä	34	35	31
Ei samaa eikä eri mieltä	19	16	23
Jokseenkin eri mieltä	7	6	10
Täysin eri mieltä	2	2	3

Mikä on toiveesi koronapandemian jälkeisestä etätyön määrästä?

	Kaikki	Tehnyt etätyötä jo aikaisemmin	Etätyö alkanut Koronapandemian alettua
	%	%	%
Enemmän kuin mitä teit ennen koronapandemiaa	76	75	78
Suurin piirtein saman verran kuin ennen koronapandemiaa	17	20	12
Vähemmän kuin ennen koronapandemiaa	4	4	5
En halua ollenkaan tehdä etätyötä	3	1	5

Kiitos!

www.ttl.fi/etatyo-ja-tyokyky | #etätyö #työkyky

ttl.fi

@tyoterveys
@fioh

tyoterveyslaitos

tyoterveys

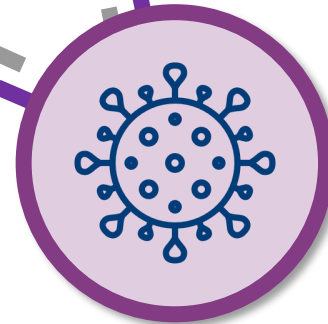

Tyoterveyslaitos

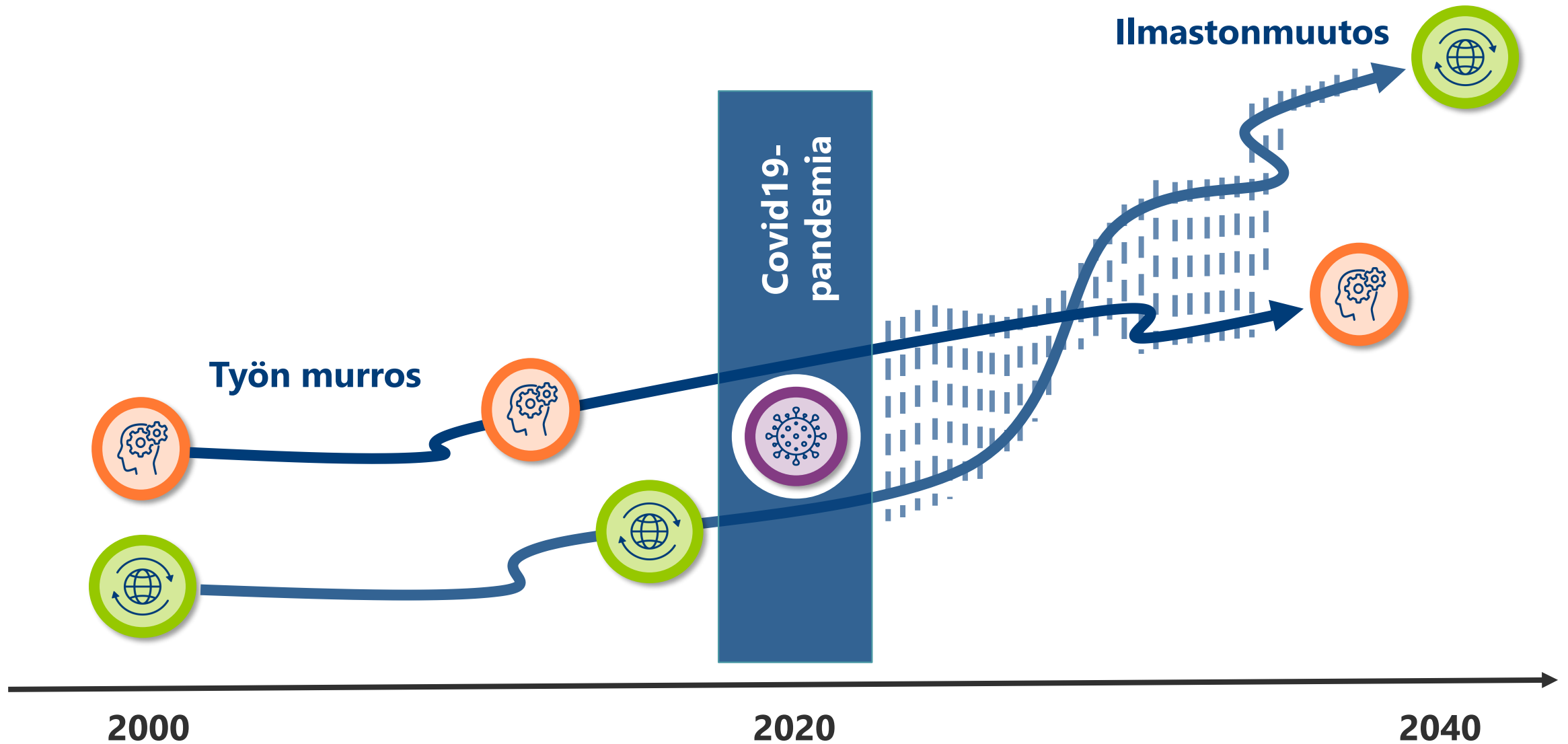
Ilmastonmuutos

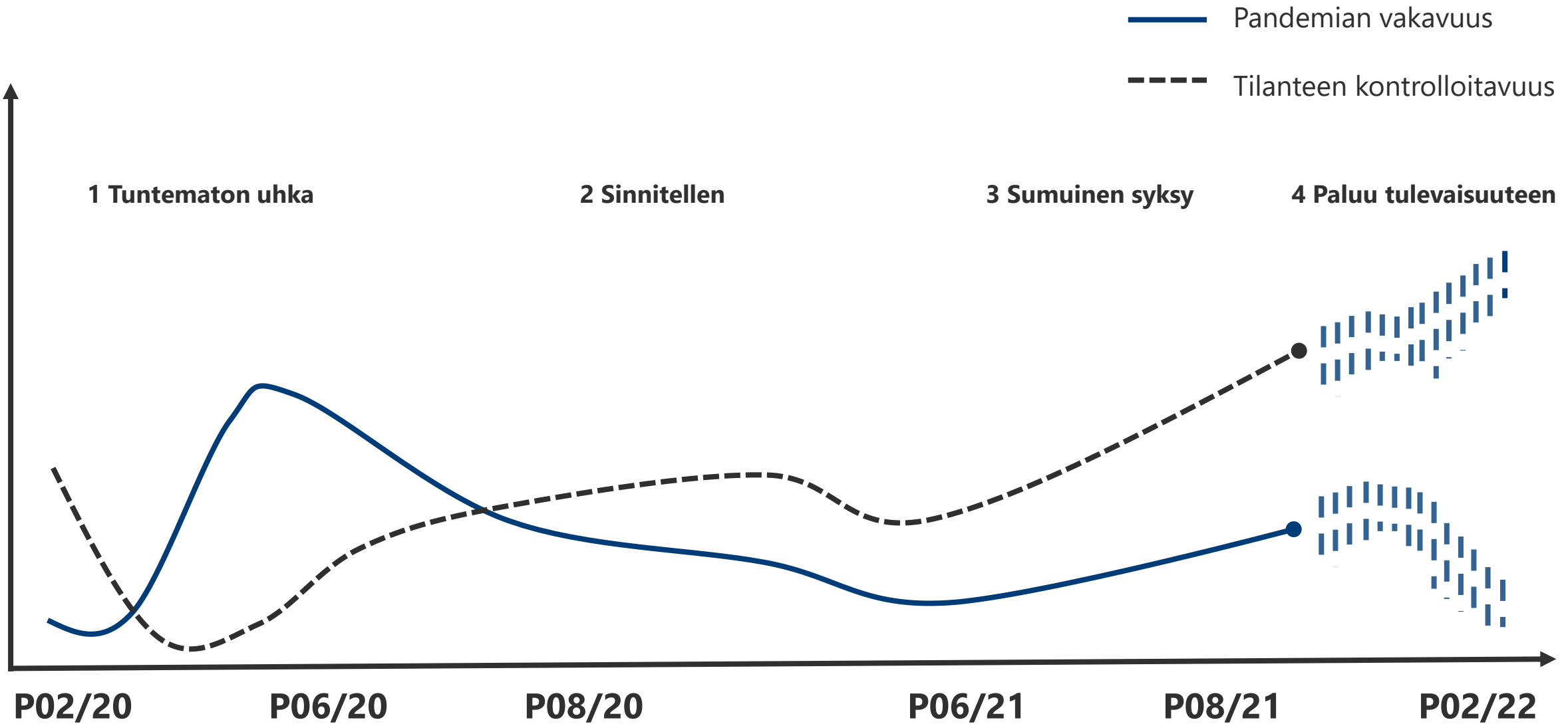

Työn murros

Covid-19-pandemia

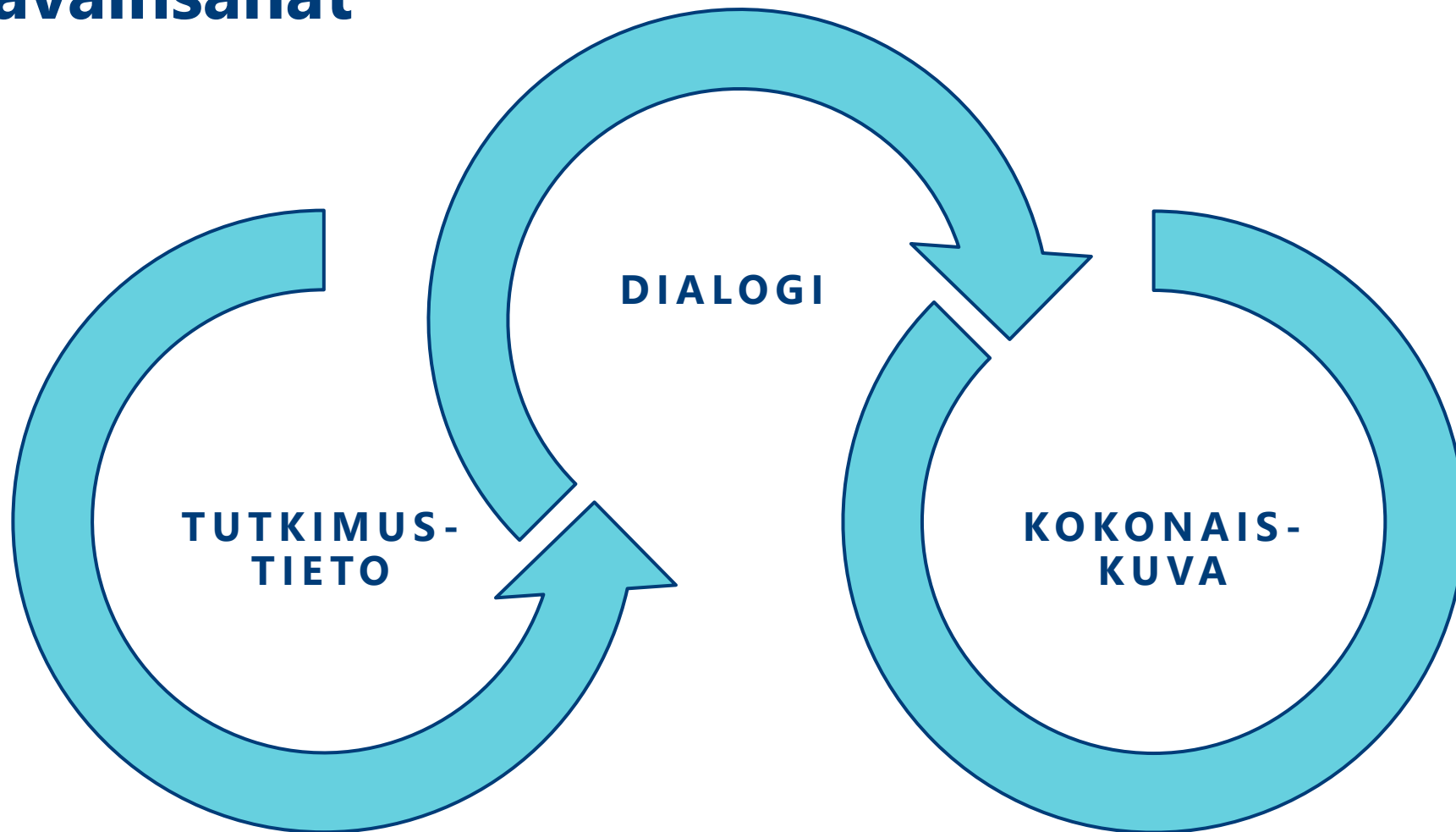
Hypoteesi	Kysymys	Toimenpide
Työelämän polarisaatio kasvaa	Miten voimme toimia polarisoituvassa työelämässä?	...
ADD	ADD	...
ADD	ADD	...

**Ellemme varmuudella tiedä,
kuinka tulee käymään, olettakaamme,
että kaikki käy hyvin.**

Mauno Koivisto

HELP avainsanat

2021

2022

2023

Korona-ajan
kokemuksia
työpaikoilla:
keskeiset opit

Kick-off
23.11.2020
klo 9-10.30

Työelämän asiantuntijat

Päätäjät

**Kolmikanta-
dialogi**

Päätäjät

**Näkemyk-
s työelämän
tulevaisuuden
skenaarioista ja
toimenpiteistä**

Tutkimusyhteisöt

Vuoden 2022 aikana
neljä laajaa webinaaria

Yhteystietojamme

Sinimaaria Ranki, johtava asiantuntija, 040 520 4553

Antti Koivula, pääjohtaja, 0304742340

Pia Perttula, vanhempi tutkija, 043 820 0499

Jarno Turunen, erityisasiantuntija, 043 825 2569

Janne Kaltiainen, erikoistutkija, 050 476 5980

Virpi Ruohomäki, vanhempi tutkija, 046 851 3770

Mediaviestintä:

Juha Hietanen, erityisasiantuntija, 050 477 3267

Päivi Lehtomurto, erityisasiantuntija, 050 415 6309

etunimi.sukunimi@ttl.fi